

(המשך מעמוד 4)

רו כתבי יומון המפד"ל הצופה לבקש הצ' היות וגילויי דעות מפי אישים דתיים שו' ניגם על חומרת משמעותו של פסק-הדין. האווירה כולה הזכירה את פעילות המפד"ל בימי משבר "מיהו יהודי?"

תיקחה אחת היתה למפד"ל למניעת ה' משבר: ועדת השרים לענייני חוקה תאפשר תיקון בחוק מירשם תושבים, אשר ישים לאל מה שהושג בפסקי-דין העקרוני של בית-המשפט העליון. לדתיים היה ברור, כי בפניהם שוב מערכה מכרעת: או להכ' ריח את שותפיהם לקואליציה להסכים לתי' קון המוצע, או לפרק את השותפות. אלא שהפעם נתקל חיל-המחץ, שוינק מבי' סיסיו בהיכנ שלמה בירושלים ובמלון קט' טל בתלאביב, בדעת-קהל תקיפה. העתונות כולה הגנה על פסק-הדין, תבעה לא לע' שותו פלסטר על-ידי תיקונים בחוק, בתוקף לחץ פוליטי.

יישוב הדעת. שפירא וורהפטיג הבי' נו, כי אין להם שום סיכוי להכניעת הקו' אליציה, וכי ישנה רק האפשרות השנייה: לפרוש ממנה. זאת לא רצו. כי מזה כמה חודשים נמצאת המפד"ל מסוכנת בכמה פרשיות עכורות, שהגיעו לשיאן עם פר' שת שפוגל. פיצול הקואליציה ועריכת בחי' רות על רקע הכפייה הדתית היו בוודאי פוגעים במפלגה. על כן מיהרו להסתלק מן המערכה.

גטיית הכניעה גברה, עד שביום רביעי הבחירו שני השרים שהם מוכנים לכל פשרה — גם לא מכובדת — ובלבד שלא יאלצו לעזוב את הממשלה. כתב עתה עורך הצופה: "פסק-הדין נתקבל בהדרה, ותוך כדי כך בהחלטה להימנע מצעדים בלתי-שקולים כל צרכם. אין כיישוב-הדעת, בש' עת מתיחות, לפתרון שקול ואחראי."

בהודעה הרשמית העמידו הדתיים פנים כאילו לא נכנעו, אלא הגיעו לידי פשרה. הפרשה: מעתה יהיו פקדי מירשם התוש' בים חייבים לרשום גם נשואים אורחיים, אם כי יציגו בפנסק הזיהוי "נשואין אור' חיים". יותר מזה לא דרש מהם איש בש' לב זה.

דרכי אדם

נשואי הכהן

"הרי את מקודשת לי..." אמר החתן בהתרגשות ועגו בעדינות את טבעת הזהב על אצבעה של הכלה. אחרי כן הניחו את ה' כוס ררגליו והוא רמס אותה. "מזל טוב!" ברכו הנוכחים. מי שהיה מזומן לאותה זירה תלאביבית קטנה בה נשא ירחמיאל חקלאי (36) את שניצה גורפינקל (29) לאשה, לא היה מא' מין כי הוא נוכח בטכס נשואין יהודי. בחדר לא היה רב ובמקום ארבעת עמו' די החופה, ניצבו ארבעה עדים. כעבור ימים אחדים אף נערכה מסיבה רבתני בה השתתפו מוזמנים רבים וקרובי

משפחה. רק מעטים מבאי אותו טכס ידעו על הצורה המזוהה בה נערכו הקידושים. אך לירחמיאל חקלאי לא היתה ברירה אח' רת. הרבנות הטילה בו חשד איום: הוא כוהן. לכן לא יוכל לשאת לאשה את שני' צה: היא גרושה.

מי יערוב לי? להכרות בין השניים לא היו כל סממנים רומנטיים מיוחדים. הוא נודמן לחיפה לרגל עבודתו כשותף בבית מלאכה לעבודות מתכת, הכיר את שניצה במסיבה פרטית. היא היתה אז גרו' שה מזה כשש שנים, עבדה במשרד הפר' סום בינג לניאל.

לאחר שלושה חדשי הכרות החליטו הש' גיים לבוא בברית הנשואין. הצעד הרא' שון היה, כמובן, השגת תעודה המעידה כי כל אחד מהם פנוי.

במקום מגוריו, בגבעתיים, קיבל ירח' מיאל מיד את התעודה המעידה כי איננו נשוי ויתר עם התעודה שקבלה שניצה במקום מגוריה בחיפה, נגשו אל הרב כדי להנשא.

אולם הרב ביקש דבר נוסף לפני שנאות לערוך את טכס הכללות. "מי יערוב לי שאינך כוהן?" אמר לירחמיאל. "אם אתה כוהן לא תוכל לשאת גרושה." הוא שלח את ירחמיאל שנית למועצה הדתית שבגב' עתיים כדי לקבל אישור שיעיד כי איננו ממשפחת כוהנים.

בירוד כהן. משלב זה פחד ירחמיאל. כי ירחמיאל חקלאי, ששם משפחתו הקודם רולניצקי, איננו יודע בעצמו אם כוהן הוא אם לא. משפחתו היתה, מזה דורות, מש' פחת חקלאים, קראה כך גם את שם מש' פחתה (רולניצקי פרושו בפולנית: חקלאי, עובד אדמה).

איש אינו יודע בברור כיצד קרה הדבר, אולם למרות שכל הרולניצקים הם נצר למשפחה אחת, טוענים חלקם כי הם כוה' נים ואילו החלק האחר טוען שלא כך. ירחמיאל העדיף שלא לקבוע בעצמו את כהונתו, הודיע לרב שמואל רובינשטיין, במועצה הדתית של גבעתיים, כי איננו כוהן.

לרב זה לא הספיק. כדי להיות בטוח, דרש להביא שני עדים שיעידו כי איננו כוהן, הורה לו לחזור איתם כעבור יומיים. אלא שביומיים אלה נפל דבר. אחד מר' בני המועצה, הרב ברוידה, נזכר לפתע, שלפני כשלושים שנה השיא הוא עצמו את בן-דודו של ירחמיאל. בן הדוד טען אז: אני כוהן.

ירחמיאל היה אובד עצות. לבן דודו לא היה איכפת בעת נשואיו אם ירשם ככוהן. הוא נשא לאשה רווקה. אולם ירחמיאל לא יוכל לשאת עתה את שניצה, בהיותה גרו' שה.

הוא ידע שלפניו שתי דרכים: הדרך האחת היתה לעבור למקום מגורים אחר — לקיבוץ נחשולים, למשל, בו היה חבר שנים אחדות — לנסות כעבור חצי שנה לה' (המשך מעמוד 10)

בא ההגנה לישראל לא נוצח מעולם בשדה-הקרב. הוא לא נוצח במלחמת-העצמאות, מקרים שהוכיחו כי בשטח זה שוב אין צה"ל מפגר אחרי ענפים אחרים של השנה, זו הפעם הראשונה בתולדותיה, נוצח צה"ל. הוא נחל תבוסה באחת המערכות החשובות ביותר לקיומו: המערכה על דמותו בעיני הציבור. האויב שהגחיל לצה"ל תבוסה זו היה אותו גורם המתקרא בשם המעורפל "מערכת הבטחון".

★ ★ ★

הסרן בעמ בטוראי

מה שמע האזרח הישראלי בתקופה האחרונה על צבאו? תחילה באה שורה של מקרים, שהוכיחו כי בשטח זה שוב אין צה"ל מפגר אחרי ענפים אחרים של המנגנון הממלכתי.

לאחר מכן בא מיקרהו של הקומאנדקאר, שנפל לכאר בנגב, קבר תחתיו ששה חיילים. טרם שקטו הרוחות על מיקרה זה שקיפח חי' אדם, כאשר נפל מטוס-קרב על משאת, ונסתבר כי נערכו אימונים של הפצצה מעל לאחד ממרכזי-התחבורה בארץ. השבוע הוזעקה הארץ — ובעיקר ציבור ההורים שבניהם ובנותיהם משרתים בצה"ל — ממיקרה מחפיר במיוחד.

סירון בשרות-חובה, בשם ע. ו., בוגר שמינית של בית-ספר תיכון תלאביב, הלך במטע כאשר נפל רובהו — לפי דיברי חבריו, כתוצאה מדחיפה של המס"כ, אותו מס"כף ציחה עליו להרים את הרובה בשניו. החייל סירב, כפי שהיתה זכותו לעשות, מאחר שבצה"ל אסורים עונשים משפילים. המס"כף התלונן בפני מפקד-הפלוגה, קציין בדרגת סרן, אישיות ידועה בחילה-השריון בשל מספר הציונים-לשבת שלו, שהוא הגבוה ביותר בחיל. סרן זה, עוד בהיותו סמל במיבצע-סיני, הצליח באחד הקרבות לתקן את הטאנק שלו, שהתקלקל, תחת אש האויב, כאשר הוא יורה ומתקן חליפות. הוא עמד להמשיך בעלייתו המסחררת במהירותה, לעלות לדרגת רב-סרן.

כאשר קיבל הסרן את תלונת המס"כף, קרא אליו את הטירון. הסרן, שישב על גיפ כשרגליו בחוץ, ציחה על החייל להניח את רובהו על הארץ, להרימו שוב בשניו. החייל ביצע את הפקודה המבישה פעמיים, לעיני קציני הפלוגה, אך סירב למלאה בשלישית. אז, לדברי עדי-ראייה, בעט בו הסרן במיפסעה, העיפו מרחק כמה מטרים.

אילו נקט צה"ל מייד בפעולת-עונשין נגד הקציין, העמידו לדין והודיעו על כך לציבור — היה הדבר אך מעלה את קרנו של הצבא בעיני הקהל. הדבר היה גם מלמד את הסרן הזה עצמו, ואת חבריו, כי צה"ל רואה בעין זועמת שיטה מסוג זה, וכך היה הדבר משפיע באופן חינוכי על סגל הקצונה הזוטרה.

אולם שום דבר כזה לא קרה. החייל עצמו פחד להתלונן, איש מן הנוכחים לא ראה צורך להביא את הפרשה לבירור. עד שסיפר החייל על המיקרה להוריו, החתיקים והמעור' רים בארץ, שהתקשרו עם מכרם, ח"כ חרות חיים לנדאו. הלה הגיש שאילתא בכנסת לשר-הבטחון — ורק אז הגיע העניין לאוזני הציבור, באמצעות דיוח עתונאי מן הכנסת. הארץ, שפירסמו לראשונה, הוסיף דברי הנמקה והערכה מטעם מערכת-הבטחון. בין השאר סופר, כי ראשי צה"ל הוזעקו וכי הקציין "הודח מתפקידו".

אלא שהיתה זאת תגובה בלתי-מספקת ובלתי-משכנעת. מדוע התאחרה בשבועות, ובאה רק אחרי פירסום העניין הודות לכנסת ולעתונות? מה היה קורה, אילו היה קורבן-ההתעללות צעיר אחר שאין להוריו או למשפחתו מכרים מבין חברי-הכנסת? ובעיקר: מה זה "הודח מתפקידו" — כשלא מדובר לא על עונש, לא על הודעה מדרגה, ואף לא על משפט צבאי? בידיעה דובר על משפט רק בתור אפשרות — אחרי שהעניין כבר עורר רעש.

★ ★ ★

הדליפה

תכן כי פרשה זו כשלעצמה לא היתה מעוררת סערות-רוחות, לולא קדמה לה פרשת הקציין הדורס.

כל אדם יכול להיות מעורב בתאונה. יכול אף לקרות שאדם זונח פצוע ואינו מודיע על תאונה למסטרטה — אף שאלה מקרים נדירים, המעוררים סלידה. אולם מיקרהו של רב-סרן אליהו פרלמן יוצא-דופן, מפני שעל מעשיו ומחלדיו נוספה שרשרת המעשים והמח' דלים של מערכת הבטחון.

ראשי מערכת זו יצאו, באופן אינסטינקטיבי, מן ההנחה שאסור לציבור לדעת שקציין מסוגל לעשות מעשה שאינו יאה. אך נודע על המצעה כמעט במקרה, בהודעה השיג' רתית של משטרת-חיפה שהזכירה כי הדורס "חבש כובע של קציין".

בעיני ראשי מערכת-הבטחון לא היה זה מיקרה הקשור בחולשתו של יחיד. פירסום עובדת היותו קציין לא נראה לה כצעד הגיוני והכרחי במיסגרת המאמצים לאתר את העברייני. הדבר נראה לה כפגיעה בשמו הטוב של צה"ל. אולם שמו הטוב של צה"ל

ירחמיאל ושניצה חקלאי בעת חתונתם
מי אמר שהוא כוהן?